

DOI 10.32782/city-development.2024.1-7

УДК 334.012.63/.64 : 355(477)

ГРАНТИ ФОНДУ СПРИЯННЯ ДЕМОКРАТІЇ ПОСОЛЬСТВА США ДЛЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА В УКРАЇНІ

Кобеля-Звір Мар'яна Ярославівна

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-5627-9408>

Звір Юрій Васильович

здобувач кафедри підприємництва, торгівлі та логістики
Львівський торговельно-економічний університет
ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-2749-1916>

Анотація. У статті здійснено аналіз можливостей Програми малих грантів Фонду сприяння демократії Посольства США для неурядових організацій, які прагнуть зміцнювати громадянське суспільство в Україні; проаналізовано основні цілі та пріоритети Програми; встановлено особливості участі українських організацій у конкурсному відборі задля отримання грантового фінансування; розроблено рекомендації для організацій - заявників щодо отримання малих грантів Фонду сприяння демократії Посольства США. У дослідженні наголошено на суттєвій перевазі Програми: вона націлена на підтримку ініціатив, які вирішують найгостріші проблеми в Україні, включаючи права ветеранів, захист прав людини, зокрема вразливих груп, громадянську освіту, залучення молоді та лідерство. Зазначено, що бюджет Фонду на підтримку пріоритетних проектів становить 279,716 дол. Ці кошти розподілятимуться на орієнтовно 6 ініціатив, гранти у розмірі від мінімум 25 000 до максимум 50 000 доларів грантоотримувачі повинні будуть витратити на свої проекти впродовж 12 місяців із дня отримання. У статті продемонстровано, що потенційними грантоотримувачами є українські неурядові організації, зареєстровані відповідно до законодавства України, які мають досвід роботи у сфері реалізації проектів. Дослідження виявило цільові групи, на які повинні бути скеровані проекти заявників: громадські активісти, представники місцевої та центральних органів влади, представники та лідери вразливих груп населення, журналісти, особи, які приймають рішення, регіональні чи національні лідери думок. Зроблено висновок: профінансовані малими грантами Фонду сприяння демократії ініціативи здатні здійснити вагомий внесок у розвиток демократії та зміцнення громадянського суспільства в Україні, а наслідком реалізації підтриманих Фондом проектів варто очікувати: зміцнення стійкості країни та здатності протистояти російській агресії та її впливу; прискорення політичних та економічних реформ, спрямованих на інтеграцію в Європу, з акцентом на покращення прозорості та відповідальності у державному управлінні, що сприятиме створенню менш корумпованої, більш демократичної, енергетично безпечної та процвітаючої України; підтримку спільних цінностей і реформ, спрямованих на подальшу інтеграцію в європейські структури, що сприятиме зближенню України з європейськими партнерами та зміцненню її позиції в міжнародному співтоваристві.

Ключові слова: гранти, демократія, Посольство США в Україні, гранти США, Фонд сприяння демократії, громадянське суспільство.

Актуальність проблеми. Розвиток громадянського суспільства в Україні має величезне значення з ряду причин:

1. Демократія та права людини: Громадянське суспільство є важливою складовою демократичного суспільства. Воно сприяє активній участі громадян у прийнятті рішень, розвитку громадянських прав і свобод, а також контролю

над діяльністю влади. Поступ громадянського суспільства сприяє підвищенню рівня свободи, справедливості та рівноправ'я для всіх.

2. Ефективність влади: Залучення громадянськості до процесів прийняття рішень поліпшує якість ухвалених рішень та ефективність роботи влади. Громадянське суспільство виступає як механізм контролю за владою, сприяючи більш

прозорій, відкритій і відповідальній діяльності її органів.

3. Економічний розвиток: Активна громадянська участь у процесах прийняття рішень сприяє створенню сприятливого середовища для підприємництва та економічного розвитку. Відкритість і конкурентоспроможність політичних та економічних систем стимулюють інвестиції, розвиток бізнесу та збільшення рівня життя населення.

4. Соціальна солідарність: Громадянське суспільство сприяє зміцненню соціальної солідарності та підтримці вразливих груп населення. Шляхом активної участі громадян у різноманітних громадських ініціативах та організаціях люди здатні спільно працювати над вирішенням соціальних проблем та підтримувати тих, хто потребує допомоги.

5. Захист прав і свобод: Громадянське суспільство виступає як оборонець прав і свобод людини. Активна участь громадян у громадських організаціях, медіа та інших структурах сприяє захисту прав, розкриттю корупції, боротьбі з недовірою правоохоронних органів та зміцненню верховенства закону.

З огляду на критичну важливість розвивати громадянське суспільство в Україні навіть в умовах війни відділ преси, освіти і культури Посольства США в Києві [2] Державного департаменту США у 2024 році актуалізував фінансування для проектів на підтримку ініціатив, які вирішують найгостріші проблеми в Україні, включаючи права ветеранів, захист прав людини, зокрема вразливих груп, громадянську освіту, залучення молоді та лідерство. Це підтримка реалізується через Програму малих грантів Фонду сприяння демократії [10].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аспекти становлення громадянського суспільства в Україні вивчали ряд науковців, як-от: Олександра Дем'яненко, Любомир Пилипенко, Наталія Позняковська, Бровко Наталія, Світлана Поляруш-Сафроненко [1; 4; 7].

Оскільки розвиток громадянського суспільства в Україні має важливе значення для утвердження демократії, то ряд міжнародних донорів та програм скеровують ресурси на підтримку цих процесів. Тому різні інструменти фінансування, зокрема грантові, часто постають предметом досліджень вітчизняних науковців, як-от: Узун Ю.В., Завадських Г.М., Тебенко В.М. [3; 5; 6; 9].

Проте недослідженими залишилися грантові можливості Фонду сприяння демократії Посольства США для розвитку громадянського суспільства в Україні.

Метою дослідження є розкрити можливості Програми малих грантів Фонду сприяння демо-

кратії Посольства США для неурядових організацій, які прагнуть зміцнювати громадянське суспільство в Україні.

Задля досягнення такої мети ми виокремили ряд завдань:

- проаналізувати основні цілі та пріоритети Програми;

- встановити особливості участі українських організацій у конкурсному відборі Програми задля отримання грантового фінансування;

- на цій основі розробити рекомендації для організацій – заявників щодо отримання малих грантів Фонду сприяння демократії Посольства США.

Результати дослідження. Програма малих грантів Фонду сприяння демократії Посольства США у 2024 році відкрила грантову можливість для українських неприбуткових організацій, які сприяють розвитку громадянського суспільства та залученню громадськості в Україні, сприяють відкритим і конкурентоспроможним політичним та економічним системам та захисту прав людини [8].

Перевагою Програми є те, що вона націлена на підтримку ініціатив, які вирішують найгостріші проблеми в Україні, включаючи права ветеранів, захист прав людини, зокрема вразливих груп, громадянську освіту, залучення молоді та лідерство.

Як зазначено в документації Фонду сприяння демократії, Програма відкрита до проектних заявок, які відповідають її цілям і включають такі компоненти, але не обмежуються лише ними:

1. Захист прав українських ветеранів війни:

- Проведення просвітницької та роз'яснювальної роботи щодо прав.

- Реінтеграція та соціалізація в українське суспільство.

- Правова освіта, в тому числі правові консультації.

- Розвиток інституційної спроможності правозахисних організацій реагувати на правові та соціальні виклики у захисті прав.

2. Сприяння громадянським правам, лідерству та залученню молоді:

- Захист прав та забезпечення громадянської участі ЛГБТК+ та інших маргіналізованих спільнот.

- Освітні та просвітницькі кампанії через толерантність, інклюзивність та різноманітність, безпечні та життєво важливі спільноти.

- Громадянське виховання молоді.

- Залучення молоді до процесу відбудови та оновлення України.

- Розширення економічних можливостей молоді.

- Сприяння залученню молоді за рахунок молодіжних міжрегіональних мереж.

– Залучення молоді через волонтерство та позакласні заходи.

– Підтримка українського громадянського суспільства в складних умовах.

– Допомога неприбутковим організаціям (НУО) у переїзді в безпечніші райони України (включаючи психологічну підтримку, переїзд офісу, транспортні витрати, юридичну допомогу, підтримку роботи організації).

– Реагування на надзвичайні ситуації (допомога українським НУО у розробці та впровадженні планів реагування на надзвичайні ситуації для задоволення нагальних потреб постраждалих громад).

– Залучення громади (заохочення українських НУО до активної взаємодії з місцевими громадами, надаючи їм повноваження у процесі прийняття рішень, визначаючи власні потреби та реалізуючи місцеві ініціативи) [8].

Важливо зауважити, що Програма передбачає фінансування проектів та ініціатив, які охоплюватимуть такі цільові групи: громадські активісти, представники місцевої та центральних органів влади, представники та лідери вразливих груп населення, журналісти, особи, які приймають рішення, регіональні чи національні лідери думок.

На підтримку пріоритетних проектів Фонд планує виділити фінансування у розмірі 279,716 дол. США та розподілити його між орієнтовно 6 проектами. Гранти у розмірі від мінімум 25 000 до максимум 50 000 доларів грантоотримувачі повинні будуть витратити на свої ініціативи впродовж 12 місяців із дня отримання [8].

Подавати заявки на отримання фінансування можуть українські неурядові організації, зареєстровані відповідно до законодавства України, які мають досвід роботи у сфері реалізації проектів. До розгляду приймається лише одна проектна заявка від організації. Важливо наголосити: якщо подати декілька проектних пропозицій, жодна з них не буде брати участь у конкурсі.

Проаналізувавши інформацію в оголошенні про конкурс, ми сформували ряд рекомендацій для організацій, які хочуть скористатися грантом. Отже, при підготовці документації на грантовий конкурс варто:

1. Обов'язково подати наступні документи:

– Заява організації на отримання федерального гранту.

– Інформація про кошторис.

2. Підготувати стислий опис проекту: окрема сторінка, на якій вказані повна назва організації, ПІП голови організації, дата подачі заявки на участь у конкурсі, назва проекту, тривалість проекту (очікуваний початок та кінець проекту), коротко описана мета проекту.

3. Розробити проектну заявку обсягом максимум 3 сторінки: така заявка має містити необхідну кількість інформації, щоб навіть ті, хто не знайомий із тематикою проекту, змогли зрозуміти його суть.

4. Переконатися, що проектна заявка чітко відповідає цілям та завданням конкурсу. Підкреслити, як саме проект вирішує поставлені завдання.

5. Розробити грантовий проект англійською мовою або ж переконатися, що переклад є точним і відповідає українському тексту.

6. Впевнитися, що заявка чітка, лаконічна і легко читається. Використовувати професійний, академічний стиль письма. Уникати сленгу та неофіційних виразів.

7. Усі витрати проекту вказати в доларах США, при цьому перевірити поточний обмінний курс, щоб забезпечити точність сум. Запропонувати детальний розподіл бюджету, підкріплений обґрунтуванням кожної витрати.

8. Пронумерувати сторінки документів для зручності організаторів. Усі документи подати у Microsoft Word із використанням відповідного форматування: шрифт Calibri, розмір шрифту – 12, одиничний відступ між рядками.

9. Мати унікальний ідентифікаційний номер, а також дійсну реєстрацію на сайті www.SAM.gov [11].

10. Подбати про наявність Додатків до проектної пропозиції:

– Резюме основного персоналу, який бере участь у реалізації проекту (максимум 1 сторінка на людину).

– Листи підтримки від партнерів, в яких детально вказано їх роль та участь у проекті.

– Копії реєстраційних документів організації.

– Офіційні листи-дозволи, якщо вимагаються для проведення програмних заходів.

За умови дотримання організаціями-заявниками всіх критеріїв прийнятності грантового конкурсу, формальних вимог до заявки та розробки грантових проектів за рекомендаціями запропоновані ідеї мають шанси бути підтриманими та профінансованими Фондом сумами грантового фінансування до 50 000 дол.

Висновки. Профінансовані малими грантами Фонду сприяння демократії ініціативи здатні здійснити вагомий внесок у розвиток демократії та зміцнення громадянського суспільства в Україні. Наслідком реалізації підтриманих Фондом проектів варто очікувати: зміцнення стійкості країни та здатності протистояти російській агресії та її впливу; прискорення політичних та економічних реформ, спрямованих на інтеграцію в Європу, з акцентом на покращення прозорості та відповідальності у державному управлінні, що сприятиме створенню менш корумпованої, більш демо-

кратичної, енергетично безпечної та процвітаючої України; підтримку спільних цінностей і реформ, спрямованих на подальшу інтеграцію в європейські структури, що сприятиме зближенню України з європейськими партнерами

та зміцненню її позиції в міжнародному співтоваристві. Подальшими нашими дослідженнями будуть конкретні аспекти результативності профінансованих проектів малими грантами Фонду сприяння демократії Посольства США.

Бібліографічний список:

1. Бровко Н., Поляруш-Сафроненко С. Становлення громадянського суспільства в Україні в умовах євроінтеграційних процесів: конституційно-правовий аналіз. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 4. С. 7–13. URL: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10113> (дата звернення: 14.04.2024).
2. U.S. Embassy in Ukraine. Посольство США в Україні. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/> (дата звернення: 04.04.2024).
3. Завадських Г.М., Тебенко В.М. Практичні аспекти становлення соціального підприємництва в Україні. *Бізнес Інформ*. 2020. № 11. С. 177–185. URL: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/12782> (дата звернення: 08.04.2024).
4. Пилипенко Л., Позняковська Н. Концепції становлення і розвитку інститутів громадянського суспільства в Україні. *Механізм регулювання економіки*. 2023. № 1 (99). С. 121–127. URL: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/140> (дата звернення: 02.04.2024).
5. Кобеля-Звір М.Я., Звір Ю.В. Гранти Міжнародного вишеградського фонду на підтримку регіонального співробітництва. *Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка*. 2024. № 19. С. 274–281. URL: <http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/500> (дата звернення: 18.04.2024).
6. Кобеля-Звір М.Я. Гранти програми МАТРА для громадських та освітніх організацій в умовах війни. *Науковий журнал «Економіка і регіон»*. Полтава : ПНТУ, 2024. Т. (1 (92)). С. 115–119. URL: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3317> (дата звернення: 23.04.2024).
7. Дем'яненко О. Державна політика сприяння розвитку громадянського суспільства в Україні. *Університетські наукові записки*. 2019. Т. 18, № 4 (72). С. 27–37. URL: https://old.kagarlyk-mrada.gov.ua/data/files/us_admin/29-Article%20Text-48-1-10-20200513.pdf (дата звернення: 09.04.2024).
8. Програма малих грантів Демократичної комісії. *U.S. Embassy in Ukraine. Посольство США в Україні*. URL: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/democracy-commission-small-grants-program/> (дата звернення: 22.04.2024).
9. Узун Ю.В. Співробітництво територіальних громад в Україні та програми допомоги іноземних фондів. *Політичне життя*. 2016. № 4. С. 34–46. URL: <https://jpl.donnu.edu.ua/index.php/pl/article/view/3092> (дата звернення: 06.04.2024).
10. Фонд сприяння демократії. *U.S. Embassy in Ukraine. Посольство США в Україні*. URL: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/democracy-commission> (дата звернення: 07.04.2024).
11. SAM.go. An official website of the U.S. General Services Administration. URL: <https://sam.gov/content/home> (дата звернення: 16.04.2024).

References:

1. Brovko N., Poliarush-Safronenko S. (2023) Stanovlennia hromadians'koho suspil'stva v Ukraini v umovakh ievrointehratsijnykh protsesiv: konstytutsijno-pravovyj analiz [Formation of civil society in Ukraine in the context of European integration processes: constitutional and legal analysis]. *Naukovyj visnyk Dnipropetrovs'koho derzhavnoho universytetu vnutrishnikh sprav*, no. 4, pp. 7–13. Available at: <https://rep.btsau.edu.ua/handle/BNAU/10113> (accessed April 14, 2024).
2. U.S. Embassy in Ukraine. Posol'stvo SSHA v Ukraini. Available at: <https://ua.usembassy.gov/uk/> (accessed April 4, 2024).
3. Zavads'kykh H. M., Tebenko V. M. (2020) Praktychni aspekty stanovlennia sotsial'noho pidprijemnytstva v Ukraini [Practical aspects of the formation of social entrepreneurship in Ukraine]. *Biznes Inform*, no. 11, pp. 177–185. Available at: <http://elar.tsatu.edu.ua/handle/123456789/12782> (accessed April 8, 2024).
4. Pylypenko L., Pozniakovs'ka N. (2023) Kontseptsii stanovlennia i rozvytku instytutiv hromadians'koho suspil'stva v Ukraini [Concepts of formation and development of civil society institutions in Ukraine]. *Mekhanizm rehuliuвання ekonomiky*, no. 1 (99), pp. 121–127. Available at: <http://mer-journal.sumy.ua/index.php/journal/article/view/140> (accessed April 2, 2024).
5. Kobelia-Zvir M. Ya., Zvir Yu. V. (2024) Hranty Mizhnarodnoho vyshegrad'skoho fondu na pidtrymku rehional'noho spivrobitnytstva [Grants of the International Visegrad Fund to support regional cooperation]. *Tavrijs'kyj naukovyj visnyk. Serija: Ekonomika*, no. 19, pp. 274–281. Available at: <http://www.tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/500> (accessed April 18, 2024).
6. Kobelia-Zvir M. Ya. (2024) Hranty prohramy MATRA dlia hromads'kykh ta osvitnikh orhanizatsij v umovakh vijny [Grants of the MATRA program for public and educational organizations in wartime conditions]. *Naukovyj zhurnal «Ekonomika i rehion»*. Poltava : PNTU. Vol. (1 (92)), pp. 115–119. Available at: <https://journals.nupp.edu.ua/eir/article/view/3317> (accessed April 23, 2024).

7. Dem'ianenko O. (2019) Derzhavna polityka spriannia rozvytku hromadians'koho suspil'stva v Ukraini [State policy of promoting the development of civil society in Ukraine]. *Universytets'ki naukovi zapysky*, vol. 18, no. 4 (72), pp. 27–37. Available at: https://old.kagarlyk-mrada.gov.ua/data/files/us_admin/29-Article%20Text-48-1-10-20200513.pdf (accessed April 9, 2024).
8. Prohrama malykh hrantiv Demokratychnoi komisii [Small Grants Program of the Democratic Commission]. *U.S. Embassy in Ukraine. Posol'stvo SShA v Ukraini*. Available at: <https://ua.usembassy.gov/education-culture/democracy-commission-small-grants-program/> (accessed April 22, 2024).
9. Uzun Yu. V. (2016) Spivrobotnytstvo terytorial'nykh hromad v Ukraini ta prohramy dopomohy inozemnykh fondiv [Cooperation of territorial communities in Ukraine and aid programs of foreign funds], *Politychne zhyttia*, no. 4, pp. 34–46. Available at: <https://jpl.donnu.edu.ua/index.php/pl/article/view/3092> (accessed April 6, 2024).
10. Fond spriannia demokratii [Democracy Promotion Fund]. *U.S. Embassy in Ukraine. Posol'stvo SShA v Ukraini*. Available at: <https://ua.usembassy.gov/uk/education-culture-uk/democracy-commission/> (accessed April 7, 2024).
11. SAM.go. An official website of the U.S. General Services Administration. Available at: <https://sam.gov/content/home> (accessed April 16, 2024).

GRANTS FROM THE US EMBASSY DEMOCRACY PROMOTION FUND FOR CIVIL SOCIETY DEVELOPMENT IN UKRAINE

Mariana Kobelia-Zvir

Candidate of Economic Sciences, Docent,
Associate Professor at the Department of Entrepreneurship,
Trade and Logistics
Lviv University of Trade and Economics

Yurii Zvir

Postgraduate Student at the Department of Entrepreneurship,
Trade and Logistics
Lviv University of Trade and Economics

Summary. The article analyzes the grant opportunities of the U.S. Embassy's Small Grants Program for non-governmental organizations seeking to strengthen civil society in Ukraine; analyzes the main goals and priorities of the Program; identifies the peculiarities of participation of Ukrainian organizations in the competitive selection of the Program for grant funding; develops recommendations for applicant organizations to receive small grants from the U.S. Embassy's Small Grants Program. The study emphasizes a significant advantage of the Program: it aims to support initiatives that address the most pressing issues in Ukraine, including veterans' rights, human rights protection, including for vulnerable groups, civic education, youth engagement, and leadership. It is noted that the Foundation's budget for supporting priority projects is \$279,716. These funds will be distributed to approximately 6 initiatives, with grants ranging from min. 25,000 to a maximum of \$50,000, which grantees will have to spend on their projects within 12 months of receiving them. The article demonstrates that potential grantees are Ukrainian non-governmental organizations registered in accordance with the legislation of Ukraine that have experience in project implementation. The study demonstrates the target groups to which applicants' projects should be directed: civic activists, representatives of local and central authorities, representatives and leaders of vulnerable groups, journalists, decision-makers, regional or national opinion leaders. It is concluded that the initiatives funded by small grants from the Democracy Promotion Foundation can make a significant contribution to the development of democracy and strengthening of civil society in Ukraine, and the implementation of the projects supported by the Foundation should result in: strengthening the country's resilience and ability to withstand Russian aggression and its influence; acceleration of political and economic reforms aimed at integration into Europe, with a focus on improving transparency and accountability in public administration, which will contribute to the creation of a less corrupt.

Key words: grants, democracy, U.S. Embassy in Ukraine, U.S. grants, Democracy Fund, civil society.

Стаття надійшла до редакції 22.04.2024